

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут журналістики
Навчальна дисципліна «Мистецька портретистика»

Мистецький портрет Ернеста Гемінґвея.:
«Свято, що завжди з тобою»

Виконав
Макарюк Владислав Миколайович
1 курс
Арт-медіа

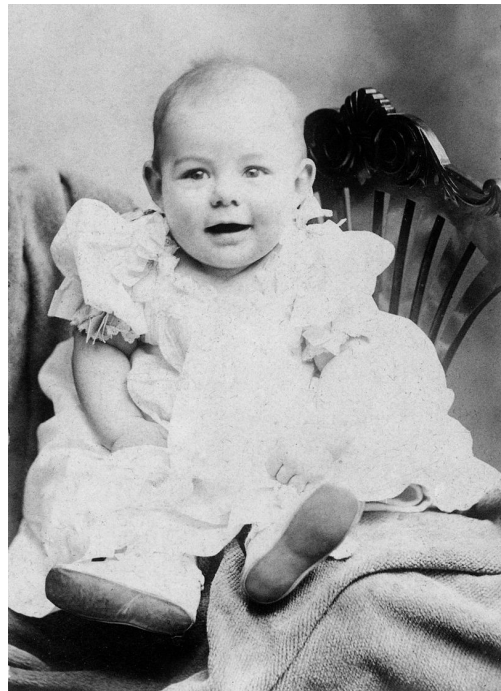
Образ Гемінгвея може промальовуватися в людських головах у численних варіаціях і нескінченних версіях. Від чого помер? Кого любив? Про що писав? І ким був? Дужий і надзвичайно відважний чоловік, сміливість якого порівнюють із самим царем звірів – левом. Вийшов з трьох війн і двох автотрощ живим. Людина дуже розумна й вольова, має свій особливий стиль у всьому й талант до письма. Книги цього письменника відомі на весь світ, і навіть ті, хто ані слова від нього не прочитав, бачили чорно-білий портрет бороданя у в'язаному светрі, та трохи знають, хто той ваш Гемінгвей. Одні вважають його геніальним, інші – нікчемним. Проте, так чи інакше, цей чоловік залишив яскравий слід у літературі та здобув безсмертя.

21 липня 1899 року народився Ернест Міллер Гемінгвей, або Хем, або Ерні, або Чемп, або просто Папа. Виходець із культурної та забезпеченої сім'ї, котра мешкала в Ок-Парку поблизу Чикаго. Батьки дуже відповідально й уважно поставилися до свого обов'язку, тож малий отримав чудове виховання. Мати Ернеста була аматоркою музики й живопису. Вона намагалася привити сину жагу до музичної діяльності та навіть пробувала навчити його грі на віолончелі, однак із цього нічого не вийшло. Попри це, спроби його матері виховали у Гемінгвееві любов до живопису й музики на все життя. Батько – професійний лікар, у свою чергу, прищепив синові захоплення риболовлю та полюванням. Малий Ерні навчився ловити рибу й бити птаха з рушниці на льоту ще коли був зовсім дитиною. Синові закладалася любов до природи, чудові описи якої пізніше неодмінно з'являться в його літературних творах.

Проте, не обійшлося й без проблем батьків і дітей. Існує припущення, що Ернест Гемінгвей мав комплекс неповноцінності, із котрим боровся мало не все своє життя. Можливо саме через нього він будує свій образ безстрашного й брутального чоловіка, з типово чоловічими захопленнями: полювання, війна, корида. Справа в тому, що батьки Хема настільки хотіли, щоб замість нього народилася дівчинка, що до шести років одягали малого в дівчачу сукню й робили йому різні непритаманні хлопчику зачіски. До того ж, він зростав серед чотирьох сестер, що могло ще більше пригнічувати його чоловічий початок. Тож Ернест всіляко намагався виразити світу, що він “справжній” чоловік і

боявся здатися слабким. Та все ж, не виключено, що ці фото в сукнях були лиш виявом тодішньої моди сентименталізувати дитинство й дитячу невинність, яку асоціювали з дівчатками.

У школі Ок-Парку Гемінгвей займався футболом і плаванням, був не проти побешкетувати й побитися з однолітками. Та навчання також вдавалося хлопцю, особливо література. Він брав участь у створенні шкільної газети, де публікував свої перші, ще дитячі оповідання й фейлетони. Можливо саме тоді й зародився початок великого письменника.

“Вся сучасна американська література походить від однієї книги Марка Твена під назвою «Гекльберрі Фінн». Це найкраща книга, яка у нас була. Все американське письменство походить від неї. До цього не було нічого. Після неї не було нічого настільки ж гарного.” — пізніше так напише він у своїй розповіді “Зелені пагорби Африки”. Гемінгвей згадував і про інші витoki його таланту: іноді говорив, що навчився писати читаючи Біблію, іноді, що найкращі уроки письма йому дали в редакції газети The Kansas City Star.

Варто додати, що саме ця газета стала першим місцем роботи молодого Ернеста після закінчення середньої школи. Посібник зі стилю The Kansas City Star вимагав писати короткими реченнями, енергійною мовою, бути позитивним і мати невеликі абзаци. І якщо ви читали хоча б один твір Гемінгвея, то неодмінно помітили вплив репортерського досвіду письменника.

На дворі був 1917 рік, США вступає у Першу світову війну й мобілізує американців – цього юний і запальний Гемінгвей просто не може ігнорувати. 18-ти річний Хем чимдуж прагне потрапити на місця бойових дій, хоча військова комісія стає на заваді через поганий зір хлопця. Одначе

він все одно знаходить можливість і стає військовим водієм від Червоного Хреста.

Уже в червні 1918 року Ернест прибуває зі США до Італійського фронту і вже через два місяці отримує тяжке поранення від прильоту мінометного снаряда на передовій. У той день, 9 липня, рятуючи себе і своїх побратимів, він почав прощатися з життям. Ернест не думав, що виживе, і навіть відчував, як дух намагається вийти з тіла, проте його везіння виявилось тоді нескінченним. У госпіталі з кривавого тіла Гемінгвея дістали понад 230 осколків.

Пів року хлопець лежить у міланському шпиталі. Там встигає перенести декілька операцій на коліні, отримати італійський військовий хрест і срібну медаль, що зробили його героєм, там же вперше закохується. Агнес фон Куровські – медсестра зі шпиталю, стала його першим серйозним коханням. Але, на жаль Гемінгвея, недовгим, адже з поверненням в Америку в 1919 році отримує звістку від Агнес про її заміжжя з італійським офіцером.

Свідомість молодої людини, яка тільки-но пережила неймовірні потрясіння від жахів війни, а тепер ще й від розбитого закоханого серця, дуже змінюється. Ернест надзвичайно швидко дорослішає та здобуває моральну зрілість, а його тіло каже, що йому вже далеко за 20.

Пригоди й люди, що трапилися в житті за цей період, стануть прототипами майбутніх творів. Так у романі “Прощай, Зброє!” (1929) читач може знайти, і травмоване коліно, і медсестру-коханку, і водія санітарної машини – все це звучить як автобіографічний твір. Зазначу, що багато робіт Гемінгвея написані про реально пережиті події

письменником. Наприклад, у науково-популярній книзі “Смерть після обіду” (1932) він описав свою першу рятувальну операцію на Італійському фронті. У творі “Свято, що завжди з тобою” Гемінгвей взагалі описав величезний період свого життя й стосунки з багатьма відомими людьми, до прикладу Скоттом Фіцджеральдом. Слова, що Ернест пише у “Листі з Куби” (1934) для журналу Esquire, засвідчують автобіографічність творів: *“Всі хороші книги схожі в тому сенсі, що вони правдивіші, ніж якби вони відбулися насправді, і після того, як ви закінчите читати одну, ви відчуєте, що все, що ви прочитали, належатиме вам; хороше і погане, екстаз, докори сумління і смуток, люди, місця і те, якою була погода. Якщо ви можете дати це людям, то ви – письменник.”*

Пройшов великий і важливий етап в житті Гемінгвея – формування його особистості. Усі глибокі рани і травми від пережитої війни стали величезним багажем контенту для його письма. А зараз починається новий етап – становлення Ернеста як письменника.

Після війни він працює автором-фрілансером у газеті Toronto Star і помічником редактора в журналі Cooperative Commonwealth, залишаючись в Америці. Проте, дуже скоро рудоволоса Хедлі Річардсон приносить чергові зміни в життя Ерні. Він закохується у старшу на 8 років жінку та вважає її ідеальною для шлюбу. Тож вже за рік, у 1921-му, Хедлі та Ернест одружуються й переїжджають до Парижу.

Вибір місця проживання не випадковий, тодішня післявоєнна Франція була дуже дешевою країною й притягувала до себе купу молодих та цікавих людей. Саме там, вештаючись модними кафе й барами, Хем здобуває свої творчі знайомства й друзів: Гертруда Стайн, Джеймс Джойс, Скотт Фіцджеральд, Пабло Пікассо. До речі, Гемінгвей

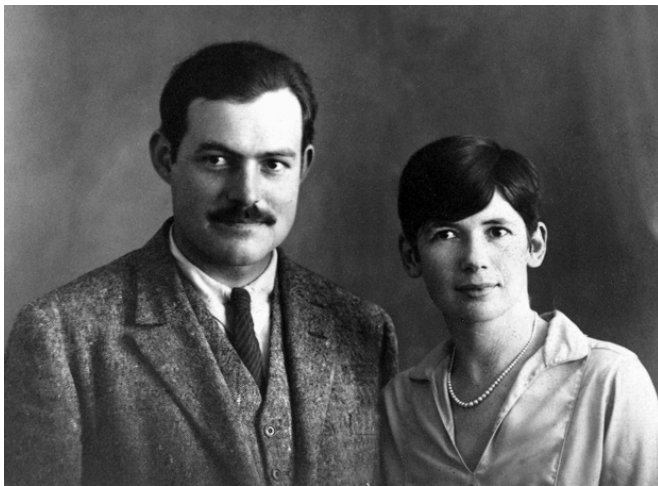
зовсім не цурався п'янок і нерідко відвідував гучні гулянки. Варто згадати, що письменник отримав залежність у дуже юному віці, одразу після школи, й надалі матиме намагання вирішити свої проблеми з алкоголем.

У книзі “Свято, що завжди з тобою” (1964 посмертно), Гемінгвей опише своє тодішнє життя й розповість про свою любов до Парижу. *“Якщо вам пощастило жити в Парижі в молодості, то куди б ви не поїхали до кінця свого життя, він залишається з вами, тому що Париж – це чарівне свято.”* – пише Ернест. Можу припустити, що письменник часто перебільшував, спотворював і романтизував картину, взятую з реального життя. Наприклад, у цьому ж творі, він часто скидався на бідність, коли тільки починав жити в Парижі як кореспондент газети. Однак реальні факти говорять про те, що він мав 2000\$ на рік від газети, його тодішня дружина мала також 3000\$ і додатково – спадок акцій від дядька, дохідність яких складала близько 1000-2000\$ на рік. Маючи таку суму в Парижі того часу, можна було непогано жити, що подружжя й робило, арендуючи дві квартири одразу. Слова з книги: *“Коли я вперше прийшов у її лаву, я тримався дуже несміливо – у мене не вистачало грошей, щоб записатися до бібліотеки”*. Проте на ряду з такими словами, можна було прочитати численні описи класних обідів у ресторанах і випивання в барі, тож припускаю, що гроші насправді у сім'ї були. Про надмірну романтизацію також свідчить опис спільної подорожі з другом Скоттом Фіцджеральдом у “Святі, що завжди з тобою”. Герой називав її справжньою каторгою і неодноразово зазначав кволий та нерішучий стан друга, називаючи його «бабою», хоча згадки самого Фіцджеральда про цю подорож дуже відрізняються від твору Гемінгвея. Гадаю, варто про це пам'ятати, читаючи його твори й бути обережним із ототожненням письменника та його книжкового героя.

Ернест продовжує писати для Toronto Star, але вже як іноземний кореспондент. Менш ніж за два роки в Парижі, пише понад 80 оповідань для газети й висвітлює історичні події у репортажах. Значна частина його робіт губиться через помилку дружини Хедлі, але письменнику це не завадило випустити свою першу книгу *«Три оповідання і десять віршів»*. Щоправда, була вона зовсім худенька.

У цей час, у жовтні 1923-го року, у пари народжується син Джон. Проте не виключено, що життя його первістка не турбувало письменника так сильно, як літературна тусівка, мистецтво й алкоголь, адже вже в 1927-му подружжя розлучилося й згадок про сина Джона у подальшій біографії письменника обмаль. Важко пов'язати виховання малої дитини й постійні гуляння, подорожі в Іспанію, кориду, коханку й написання роману “І сонце сходить” (1926).

До речі про коханку, Гемінгвей закохується у сімейну подругу Поліну Пфайффер – журналістку *Vogue* і його духовну настоятельку. Вони

одружуються, вирушають у медовий місяць у південну Францію, де Ернест переносить сибірську язву й пише нову збірку “Чоловік без жінки” (1927).

Пара вирішила переїхати з Парижу до США, де у дружини Поліни сталися пологи. Вони виявилися дуже складними й мало не відправили її на інший світ. Боротьбу за життя спостерігав Гемінгвей і навіть допомагав лікарям врятувати жінку. Пізніше, в одному зі своїх найвидатніших романів “Прощай, зброе!” (1929), письменник опише тяжкі пологи, але висуне трагічну версію, де дружина загинула.

Гемінгвей із жінкою з 1930-х осідають у Кі-Весті, що знаходиться в Карибському басейні. Письменник може дозволити собі чудовий будинок і поринає в творчу роботу. Там він менш ніж за 10 років показує світові великі роботи: “Смерть пополудні” (1932), “Сніги Кіліманджаро” (1936), “Мати і не мати” (1937). Письменник працює над своїм стилем, відточує ритм творів і без кінця редагує. Іноді він міг глибоко поринати в роботу й писати годинами, а справи на кшталт точіння олівця страшенно його відволікали й злили. Цікавий факт, у своєму будинку на Кі-Весті, Ернест писав стоячи, а не сидячи. Так вже було йому зручніше.

У 30-ті роки Гемінгвей займався не тільки розвитком свого таланту письменника, а й багато подорожував, пишучи репортажі для американських газет. Він був на Кубі, у багатьох країнах Європи, в Африці на Кіліманджаро. Про останню подорож він напише твір “Зелені пагорби Африки” (1935).

У 1937 році Хем їде до Іспанії, щоб висвітлювати тутешню громадянську війну для Північноамериканського газетного альянсу (NANA). Він працював у зоні бойових дій, де віднайшов натхнення для написання нового роману "По кому подзвін" (1940). Це видатний епічний твір, у якому письменник із філософських позицій розглядає події війни в Іспанії. У романі “По кому подзвін” Гемінгвей змінює свій стиль, оскільки головними героями стають не окремі людські долі, а доля героя і революції. *“Якщо ми переможемо тут, ми переможемо скрізь. Світ – гарне місце, і за нього варто битися, і мені дуже не хочеться його покидати.”* – цитата з твору.

Ця війна приносить йому нове знайомство – письменниця Марта Геллгорн. Гемінгвей розлучається з Поліною Пфайффер у 193-му році та переживає черговий розрив на Кубі в будинку на Кі-Вест. Цікавий факт, Ерні дуже полубив котів і тримав десятки пухнастиків у себе на території. Нині, будинок письменника слугує музеєм, в якому відвідувачі можуть подивися де творив митець. Навіть зараз територією бігають нащадки котиків Гемінгвея.

У 1940-му році одружується з Мартою Геллгорн, але вже у 1945-му вони розлучаються. Існує версія, що вони мали конфлікт через те, що Марта дуже розгнівалася на Ерні, бо він не допоміг дістати їй перепустку на літак до Європи, де якраз бушувала Друга світова війна, та де перебував він сам.

Чергова й остання війна для Гемінгвея, у якій він брав участь і події якої написані його рукою. У червні 1944-го року був очевидцем операції Висадки в Нормандії, проте ступити на берег йому заборонили, тож він спостерігав із палуби десантного корабля разом із іншими журналістами. Уже в липні того ж року Хем очолює невелику групу ополчення під Парижем. Гемінгвей мав

жагу до войовничості, тож навіть будучи журналістом на фронті, носив із собою рушницю. Але за це він отримав звинувачення в порушенні Женевської конвенції. Гемінгвей був очевидцем визволення Парижу в серпні 1944-го року. Його нариси та репортажі з війни були опубліковані у книзі "Люди на війні" (1942). Під час війни письменник також працював над книгою про море, але не встиг її дописав. Він був противником гітлерівського режиму й писав: *"Є тільки одна система, яка не може дати гарних письменників, і ця система – фашизм. Тому що фашизм – це брехня, озвучена бандитами. Письменник, який не хоче брехати, не може жити й працювати за фашизму."*

Після війни у 1946-му році повертається на Кубу та одружується зі своєю останньою дружиною Мері Велш – кореспонденткою журналу “Time”, з якою познайомився на Другій світовій війні. У свої 47 років, письменник виснажений постійним пияцтвом, стресом, трьома пережитими війнами й розбитий друзями, що один за одним помирають: Скотт Фіцджеральд, Шервуд Андерсон, Джеймс Джойс, Гертруда Стайн. Його супроводжують постійні головні болі, безсоння, високий тиск і діабет. Письменник впадає у депресію й заходить у глухий кут творчої діяльності. А у 1954-му він навіть потрапляє у дві авіакатастрофи. Подорожуючи Африкою з дружиною Мері, їхній літак аварійно приземлився через зіткнення зі стовпом, подружжя отримує багато травм, але виживає. У пошуках медичної допомоги вони намагаються долетіти в інше місто. Буквально на наступний день, їхній літак вибухає при зльоті,

як наслідок – до поточних травм додаються ще й опіки. Хоча Гемінгвей і вижив, але травми значно вплинули на нього та супроводжували упродовж життя. Два тріснуті диски хребта, розрив нирки і печінки, вивих плеча і зламаний череп, опіки по всьому тілу – це настільки зістарило письменника, що знайомі його іноді не впізнавали, зазначаючи, що Ерні втратив ту силу й міць, що колись мав.

Та з літературою ще не все – у 1952-му Гемінгвей написав кульмінаційний, свій останній великий твір – повість "Старий і море". Ця робота узагальнила його філософські роздуми про людину і її місце у світі, про незламність людської віри й духу. "Старий і море" була високо оцінена критиками і читачами. У 1953-му році вона отримала Пулітцерівську премію, а в 1954-му році – Нобелівську премію з літератури. Ці нагороди засвідчили визнання Гемінгвея як одного з найвидатніших письменників 20-го століття. Повість "Старий і море" стала класикою світової

літератури. Вона перекладена на десятки мов і вивчається у школах і університетах по всьому світу. Останнім твором великого письменника стала автобіографічна книга "Свято, яке завжди з тобою" (1960, опублікована 1964), про яку чимало згадувалося вище.

Далі Ернест Гемінгвей вступив у останні роки життя. Це був важкий час для нього, адже проблеми депресії, алкоголізму й загальної слабкості організму тільки загострилися. Хем мав декілька невдалих спроб самогубства, проте Мері вдалося його врятувати й відправити на лікування. Після численних процедур із відновлення, старого письменника повернули додому, й через декілька днів він застрелився зі свого карабіну рано вранці 2 липня 1961-го року. Він відімкнув комору в підвалі, де зберігалася його зброя, піднявся нагору до фойє парадного входу і застрелився з двоствольної рушниці.

Існує чимало версій чому Ернест Гемінгвей вкоротив собі віку, будучи відносно не дуже старим – 61 рік. Можна припустити, що розпад його тіла та духу в купі з алкоголізмом і депресією, спричинили цей суїцид. Є версія, що схильність до самовбивства передалася генетично. Його батько й сестра були самовбивцями й мали спадковий гемохроматоз, при якому надмірне накопичення заліза в тканинах завершується психічним і фізичним погіршенням. Тож не виключено, що це стало підсвідомим вирішальним фактором.

Нині образ Гемінгвея увіковічений в масовій культурі, фільмах, літературі. Його життя викликає масу розмов, припущень і пліток. І попри страшенний характер, Хем був унікальним й назавжди залишив свій слід в історії.

На надгробній плиті Ернеста Гемінгвея викарбувані слова, що він колись писав своєму другові:

*“Найбільше він любив осінь,
Коли жовтіє листя бавовнику,
Листочки плавають у форелевих
струмках,
і над пагорбами
високе блакитне безвітряне небо,
... Тепер він буде їх частиною назавжди.”*

